

Burmistrz Ryglic
33-160 Ryglice, Rynek 9

**RAPORT
Z REALIZACJI PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
dla GMINY Ryglice
za lata 2013 i 2014.**

Ryglice, 12 luty 2015r.

Raport dotyczy realizacji w latach 2013-2014 „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ryglice na lata 2010 -2013 z perspektywą na lata 2014-2020”, przyjętego Uchwałą Nr L/351/10 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 30 lipca 2010r.

Podstawa prawna wykonania Raportu

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1232 z późn. zm.) z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Raport przedstawia realizację najważniejszych elementów ujętych w harmonogramie działań Programu Ochrony Środowiska oraz innych ważniejszych działań, nie ujętych w harmonogramie a wykonanych na terenie Gminy Ryglice na rzecz ochrony środowiska w latach 2013, 2014, lub zakończonych w tych latach.

Przepisy ustawy Prawo Ochrony Środowiska nie określają wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji gminnego i powiatowego programu ochrony środowiska. W związku z powyższym przyjęto, że sporządzony dla Gminy Ryglice raport będzie zawierał ocenę realizacji zadań i celów przyjętych w Programie oraz innych - dodatkowych zadań wykonanych, lub zakończonych w latach 2013 -2014.

Zakres i cel Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska przedstawia problematykę ochrony środowiska na terenie Gminy Ryglice. Charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Przedstawia zagadnienia z zakresu zasobów przyrody, krajobrazu, powierzchni ziemi, gleb, gospodarki wodno-ściekowej, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, możliwości wystąpienia poważnych awarii oraz aspektów dotyczących potencjału energii odnawialnej na terenie Gminy.

Celem Programu Ochrony Środowiska jest dążenie do ochrony środowiska lokalnego gminy poprzez określenie kierunków działań, wytyczenie celów i konkretnych zadań do realizacji oraz przedsięwzięć związanych z ochroną.

Metodyka prac i materiały wykorzystane do opracowania.

W raporcie przedstawiono pełne dane za lata 2013- 2014. Przy opracowaniu raportu zostały wykorzystane dane statystyczne i informacje o stanie środowiska, które są materiałami ogólnodostępnymi. Informacje o wydatkach na realizację zadań zawartych w programie ochrony środowiska pozyskane zostały z działu księgowości UM. Dane o realizacji zadań pozyskane zostały z poszczególnych stanowisk w Urzędzie Miejskim w Ryglicach, a także od instytucji podległych Burmistrzowi Ryglic i spółek obsługujących gminę Ryglice w zakresie utrzymania czystości i spraw komunalnych.

Krótką charakterystyka Gminy Ryglice.

1. Informacje ogólne

Gmina Ryglice jest jedną z gmin powiatu tarnowskiego - położona jest w południowo-wschodniej części powiatu tarnowskiego, we wschodniej części województwa małopolskiego.

Administracyjnie gminę Ryglice tworzy 8 sołectw położonych na powierzchni 117 km². Są to: Bistuszowa, Joniny, Kowalowa, Lubcza, Ryglice, Uniszowa, Wola Lubecka, Zalasowa.

Część gminy leży na obszarze Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki. Pozostała część Gminy leży na Obszarze Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego, pełniącego funkcję otuliny dla powyższego Parku Krajobrazowego. W okolicy miejscowości Bistuszowa występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PHL 120090 Biała Tarnowska oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PHL 120047 Ostoja w Paśmie Brzanki. Na terenie gminy znajdują się liczne pomniki przyrody ożywionej (drzewa) i nieożywionej (np. Ostry kamień).

Na terenie Gminy w miejscowości Wola Lubecka utworzony został Zespół Przyrodniczo –Krajobrazowy „KOKOCZ”.

Lokalizacja pomników przyrody:

- dąb szypułkowy rosnący na szczycie wzgórza w Lubczy
- lipa drobnolistna rosnąca obok Pałacu w Ryglicach
- dąb szypułkowy rosnący na przysiółku Galia w Ryglicach
- osika rosnąca na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- lipa drobnolistna rosnąca na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- dąb szypułkowy rosnący na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- grab rosnący na górze Kokocz w miejscowości Wola Lubecka

2. Walory krajobrazowe

Obfitość lasów w Gminie, czyste środowisko o łagodnym górskim klimacie różnorodność fauny i flory są głównymi walorami terenów w Gminie Ryglice. Występujące wzgórza pozwalają na podziwianie widoków układu urbanistycznego Pogórza Karpackiego i płaskowyżu Tarnowskiego. Na znaczącą jakość widoków i panoram składa się wolna od zabudowy zielona przestrzeń. Dodatkowo ukształtowanie terenu i bogata szata roślinna decydują o atrakcyjności krajobrazu Gminy.

Do osobliwości gminy należy:

- "Ostry Kamień" - stanowiący ciekawą formę skałkową na grzbiecie, na wschód od Góry Liweckiej
- niski wododział pomiędzy dorzecziami Dunajca i Wisłoki przecinający w Woli Lubeckiej dno starej plejstoceńskiej doliny.
- Góra Kokocz skąd roztacza się panoramiczny widok we wszystkich kierunkach.

3. Świat roślinny i zwierzęcy

Fauna i flora na terenie Gminy Ryglice jest bogata i różnorodna. Najcenniejszymi składnikami szaty roślinnej są pozostałości ekosystemów leśnych i wtórnie ukształtowane zespoły łąk kośnych i pastwisk. Dominują żyzne lasy bukowe tworzące formę buczyny karpackiej występują także grądy. Las stanowi bardzo ważny element środowiska przyrodniczego spełniając szereg funkcji kształtujących warunki życia człowieka. Na uwagę zasługują zinwentaryzowane w Woli Lubeckiej, objęte ochroną: bluszcz pospolity, kalina koralowa, kopytnik pospolity, marzanka wonna, fałdownik szeleszczący, skrzyp olbrzymi, kłokoczka południowa, wawrzynek wilczczyko, kukułka plamista, listera jajowata.

Zespoły łąkowe i wrzosowiska mają duże znaczenie gospodarcze. Skład florystyczny łąk zależy w dużej mierze od charakteru gospodarki – koszenia, wypasu czy nawożenia. Zespoły łąk świeżych występują głównie w dolinach potoków i strumieni. Występują tam przede wszystkim: zycica trwała, grzebienica pospolita koniczyna biała i babka zwyczajna. Występowanie roślinności błotnej i szuwarowej jest ograniczona do obrzeży istniejących stawów lub miejsc po nich, do dolin wolno płynących cieków oraz rowów. W strefach leśnych spotykamy wiele gatunków grzybów i porostów.

Spośród płazów na terenie Gminy spotyka się chronioną salamandrę plamistą, ropuchę szarą, kumaki górskie, zaś spośród gadów – zaskrońca i jaszczurkę zwinkę, rzadziej zmię

i padalca. Wśród ptaków osobliwością są bociany, puszczyk uralski, myszołowy, jastrzębie. W kompleksach leśnych występuje sarna, jeleni, oprócz tego: dzik, lis, zaczyna się pojawiać zając.

4. Turystyka w Gminie Ryglice:

Gmina Ryglice posiada znakomite warunki w skali ponadregionalnej do rozwoju różnych form turystyki. Na terenie Gminy działają gospodarstwa agroturystyczne, w tym „Stacja Górskiej Turystyki Konnej” w Ryglicach. Gmina posiada także bogatą infrastrukturę turystyczną.

4.1. Szlaki turystyki pieszej (oznakowane):

- 1 – Bieszczadzki – (żółty) biegnący przez grzbiet Brzanki do Gromnika w kierunku Jasła
- 2 – Niebieski prowadzący z Ciężkowic do Tarnowa
- 3 – Niebieski odchodzący od głównego szlaku (żółtego) poprowadzony od Ostrego Kamienia do centrum Ryglic przez Księżę Podlesie (ul. Łokietka)

4.2. Szlaki rowerowe

Szlaki rowerowe zostały wyznaczone w jednolity sposób dla kilku Gmin Pogorza Ciężkowickiego:

- Trasa rowerowa nr 1 "Zabytki", długość 7,8 km, oznaczona na mapie kolorem zielonym. Przebieg trasy: Rynek Ryglice-Uniszowa-Ryglice
- Trasa rowerowa nr 2 "Ostry Kamień", długość 28 km, oznaczona na mapie kolorem niebieskim. Przebieg trasy: Rynek Ryglice-Joniny-Wola Lubecka-Zalasowa-Ryglice.
- Trasa rowerowa nr 3 "Wyczynowa", długość 13,8 km, oznaczona na mapie kolorem czerwonym. Przebieg trasy: Wola Lubecka-Lubcza-Wola Lubecka.

4.3. Szlaki Konne

Na terenie Gminy utworzono i oznakowano zgodnie z instrukcją PTTK szlak turystyki jeździeckiej Karpackiej Podkowy. Szlak w większości biegnie trasami wyznaczonych już szlaków turystycznych pieszych i rowerowych. Ponadto istnieje możliwość uprawiania turystyki konnej na wyznaczonych szlakach rowerowych.

Na terenie gminy Ryglice znajdują się dwie stadniny koni. Są to: Ośrodek Rekreacji Hipicznej "Podlesie" w Bistuszowej oraz "Stacja Górskiej Turystyki Konnej" B. M. Wójcik w Ryglicach.

4.4 Szlak architektury drewnianej

W Ryglicach w 2012 roku zakończył się remont zabytkowego Spichlerza dworskiego z 1757 roku. Obecnie spichlerz stał się perełką na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej.

Omówienie realizacji przyjętych w „Programie ochrony środowiska” celów, kierunków i harmonogramów działań.

W programie ochrony środowiska przyjęto następujący podział zagadnień:

- Przyroda i krajobraz
- Powierzchnia ziemi i gleb
- Stan czystości wód i gospodarka ściekowa
- Powietrze
- Hałas
- Poważne awarie
- Pola elektromagnetyczne
- Energia odnawialna

Poniżej przedstawiono stan realizacji zadań ujętych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Ryglice na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2020”.

• Przyroda i krajobraz

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów.
2. Zachowanie różnorodności biologicznej.
3. Zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez:
 - utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
 - kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Na terenie Gminy Ryglice poprzez stosowanie unormowań z zakresu ochrony środowiska zostają zachowane ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększania różnorodności biologicznej, wynikające z:

1. Uchwały Nr XVIII/298/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego w części położonej w Województwie Małopolskim (Dz.Urz.Woj.Małop. z 20 marca 2012r. poz. 1185 ze zm.),
2. Rozporządzenia Wojewody Tarnowskiego Nr 12/95 z dnia 16 listopada 1995r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Pasma Branki (Dz.Urz.Woj.Tarn.z 27.11.1995r Nr 13, poz.136), chronionego na podstawie rozporządzenia Nr 7/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 23 maja 2005r. w sprawie ochrony Parku Krajobrazowego Pasma Branki (Dz.Urz.Woj. Małop. z 2005r. Nr 309 poz.2240).

W celu ochrony fauny na terenie Zespołu Przyrodniczo Krajobrazowego „KOKOCZ” w miejscowości Wola Lubecka, w roku 2013 oraz w roku 2014 przeprowadzona została kontrola stanowisk przebywania i wzrostu płazów.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „KOKOCZ” ustanowiony został Uchwałą Nr IX/55/11 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 10 maja 2011r. w celu ochrony mozaiki ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych zasiedlanych przez wiele cennych gatunków roślin i zwierząt oraz krajobrazu naturalnego i kulturowego, zasługujących na ochronę ze względu na ich walory widokowe, przyrodnicze i estetyczne. Do obszaru zespołu włączono stanowisko kłokoczki południowej.

Na bieżąco prowadzony jest monitoring pomników przyrody pod kątem stanu przyrodniczego drzew.

Pielęgnacją zieleni na terenie miejscowości Ryglice w okresie kwiecień-listopad 2013r. oraz w okresie kwiecień – listopad 2014r. zajmowała się Pani Agnieszka Baszczewska na podstawie zawartej z gminą umowy.

Pielęgnacja dotyczyła zieleni:

1. Na płycie Rynku w Ryglicach.
2. W ciągu ul. Ks. J. Wyrwy od skrzyżowania z ul. Tarnowską i Tuchowską do ogrodzenia kościoła (w tym pielęgnowanie klombów kwiatowych i gazonów).
3. W ciągu ul. Tarnowskiej od mostu na Szwedce do skrzyżowania z ulicą Podkarpacką wraz z terenem wokół Remizy OSP.
4. Przy Targowisku (przy ul. Tarnowskiej) w Ryglicach (rok 2014);
5. przy Spichlerzu Dworskim w Ryglicach (rok 2014).

Zakres wykonywanych robót obejmował:

- Dokonanie po podpisaniu umowy analizy stanu i potrzeb w zakresie uzupełnienia zieleni na terenie Ryglic;
- Koszenie, odchwaszczanie i pielęgnację trawników, a w razie konieczności ich wertykulację;
- Sprzątanie, pielenie i odchwaszczanie poszczególnych segmentów Rynku obsadzonych krzewami, bylinami i roślinami płożącymi (w tym pielęgnowanie klombów kwiatowych i gazonów);
- Sprzątanie, pielenie i odchwaszczanie klombów przy Targowisku w Ryglicach obsadzonych krzewami i bylinami oraz terenu zieleni przy Spichlerzu Dworskim w Ryglicach;
- Bieżącą pielęgnację roślinności poprzez przycinanie, nawożenie, opryski, podlewanie, nasadzanie ubytków, uzupełnianie kory wokół drzew i krzewów;
- Bieżącą konserwację urządzeń na płycie rynku oraz troskę o ich stan techniczny pod kątem bezpiecznego korzystania z nich przez użytkowników;
- Utrzymywanie porządku na ścieżce zdrowia przy ul. Łyczków w Ryglicach (w tym koszenie trawnika);
- Zimowe zabezpieczenie drzew i krzewów przed zmarznięciem, w tym zimowe zabezpieczenie gazonów na płycie Rynku oraz w ciągu ul. Ks. J. Wyrwy

Roboty i usługi były wykonywane sprzętem Zleceniobiorcy. Urząd Miejski w Ryglicach zabezpieczył środki ochrony roślin i nawozy niezbędne do prawidłowej wegetacji roślin, korę, sadzonki roślin do dodatkowych nasadzeń oraz materiały niezbędne do konserwacji urządzeń na płycie rynku.

Wartość prac w roku 2013 wyniosła 13.500,00zł.

Wartość prac w roku 2014 wyniosła 13.500,00zł.

W roku 2014 wydano 180 zezwoleń na usunięcie drzew.

W miesiącu lipcu 2014r. dokonano inwentaryzacji gniazd bociana białego. Ustalono, że na terenie gminy występują 3 corocznie zasiedlane gniazda bocianie w Ryglicach Uniszowej i Joninach oraz jedno nie zasiedlone gniazdo w Bistuszowej.

Celem uniknięcia degradacji gleby, niszczenia mikrofauny, niszczenia legowisk i gniazd dzikiej zwierzyny corocznie przekazywana jest mieszkańcom gminy za pośrednictwem strony internetowej informacja o zakazie wypalania roślinności, szczególnie w okresie wiosennym.

Na opiekę nad 8 szt. psów bezdomnych z terenu Gminy Ryglice przekazanymi przez tut. Urząd do Azylu w Tarnowie zapłacono w roku 2013 kwotę 12.046,50zł, a za 13 szt. psów przekazanych w roku 2014 kwotę 16.412,00 zł.

• Powierzchnia ziemi i gleb

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Ochrona i wykorzystanie istniejących zasobów glebowych.
2. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.

Gleba jest ważnym elementem środowiska przyrodniczego, w której przebiega wzrost i rozwój roślin stanowiących pokarm dla ludzi i paszę dla zwierząt. Jej jakość zależy od szeregu czynników wpływających na właściwości fizyko-chemiczne, a głównie od składu granulometrycznego, zawartości substancji organicznej i ilości przyswajalnych dla roślin składników pokarmowych, a także od utrzymania czystości.

Właściwości gleby mogą ulegać zmianie w wyniku negatywnego oddziaływania czynników pochodzenia antropogenicznego, wśród których istotny wpływ na zanieczyszczenie gleb mają emisje zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i motoryzacyjnych, składowanie odpadów, a także intensywna, nie zawsze uzasadniona chemizacja rolnictwa.

Działalność człowieka powoduje cały szereg niekorzystnych zmian w środowisku glebowym, które ogólnie można nazwać degradacją chemiczną. Skażenie gleby może więc być poważnym problemem i nie może zostać pominięte w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

W cyklicznie realizowanych przez ODR szkoleniach dla rolników upowszechniane są zasady dobrych praktyk rolniczych, co przyczynia się do właściwego gospodarowania zasobami glebowymi.

W styczniu 2013r. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR) przeprowadził w Ryglicach szkolenia dla rolników na temat spełnienia standardów ochrony środowiska zwierząt i konsumenta a uzyskanie opłat bezpośrednich. Kolejny temat to dobra kultura rolna zgodna z zachowaniem ochrony środowiska dla rolnictwa. Następnie ochrona środowiska naturalnego dla rolnictwa. W miejscowości Lubcza ODR przeprowadził w m-cu styczniu 2013r. szkolenie dla rolników na temat wymogów z zakresu zdrowotności roślin, stosowania racjonalnej ochrony roślin. W lutym 2013r, w miejscowości Kowalowa ODR przeprowadził szkolenie dla rolników na temat programu rolno-środowiskowego ukierunkowanego na popularyzację wiedzy o gospodarce odpadami i nawozami organicznymi zgodnie z przepisami dot. ochr. środowiska.

W styczniu 2014r. ODR przeprowadził szkolenie w miejscowości Kowalowa na temat pozyskiwania środków unijnych a spełnienia standardów ochrony środowiska. W Lubczy szkolenie w zakresie programu rolno-środowiskowego, a w Ryglicach na temat działalności na rzecz upowszechnienia technologii produkcji, przestrzegania wymogów zasady cross compliance – wzajemnej zgodności. W lutym 2014r odbyło się szkolenie dla rolników na temat upowszechniania działań w ramach promocji przedsięwzięć rolno-środowiskowych.

Azbest

W ramach projektu pn. „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru Województwa małopolskiego”, gmina Ryglice wykonała następujące prace:

Darczyńca – Szwajcarsko –Polski Program Współpracy
Rok 2013

- demontaż pokryć dachowych, utylizacja płyt z materiałów zawierających azbest – 195 267 kg – koszt 177 686,4 zł (85% dotacja, 15% wkład własny gminy),
- zbiórka odpadów zawierających azbest z prywatnych posesji – 68 515 kg – koszt – 43 657 zł (85% dotacja, 15% wkład własny gminy)

Rok 2014

- demontaż pokryć dachowych, utylizacja płyt z materiałów zawierających azbest – 33 770 kg
- koszt 26 259 zł (85% dotacja, 15% wkład własny gminy),

Z dniem 01.07.2013r. Gmina Ryglice przejęła zadanie związane z gospodarką odpadami. Na terenie gminy Ryglice wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów w gospodarstwach domowych.

Odbiorem odpadów stałych z terenu Gminy Ryglice w roku 2013 zajmowały się dwa podmioty gospodarcze : Spółka Komunalna „Dorzecze Białek” Sp. z o.o. w Tuchowie oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie, natomiast w roku 2014 Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie.

Tabela przedstawiająca ilości zebranych w 2013 i 2014r. odpadów z terenu Gminy Rygllice

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość zebranych stałych odpadów komunalnych na terenie Gminy Rygllice przez poszczególne podmioty							
			2013 rok			2014 rok				
			Spółka Komunalna „Dorzecze Białek” Sp. z o.o. (Mg)	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie (Mg)	Razem DB Tuchów plus MPGK Tarnów (Mg)	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie (Mg)	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie (Mg)	Razem MPGK Tarnów (Mg)		
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	Zamieszkałe 110,4	Niezamieszkałe 0,0	617,4	51,1	779,0	Zamieszkałe 540,6	Niezamieszkałe 166,7	707,3
2.	20 01 02	Szkło	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	73,5	0,0	73,5
3.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	0,5	43,9
4.	20 01 40	Metale	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	0,0	3,8
5.	20 01 99 ex	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
6.	20 01 01	Papier i tektura	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	59,2	0,2	59,4
7.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,5
8.	20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji (Spółka "DB")	0,0	39,6	0,0	0,0	39,6	0,0	5,6	5,6
9.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,0	0,0	14,7	0,0	14,7	2,0	0,0	2,0
10.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	31,9	0,0	29,5	0,0	61,4	18,8	0,4	19,2
11.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	44,8	1,5	30,3	0,0	76,6	33,7	0,7	34,4
12.	15 01 04	Opakowania z metali	0,0	0,0	3,1	0,0	3,1	0,1	0,0	0,1
13.	15 01 07	Opakowania ze szkła	37,7	1,4	50,3	0,0	89,4	24,8	0,7	25,5
14.	16 01 03	Zużyte opony	0,0	0,0	3,2	0,0	3,2	1,2	0,0	1,2

15.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23	0,0	0,0	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,8	0,0	0,8
16.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,0	0,0	0,5	0,0	1,2	0,0	0,0	0,5	0,0	1,2
17.	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2
18.	17 01 01	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0,0	0,0	1,2	0,0	3,5	0,0	0,0	1,2	0,0	3,5
19.	17 01 02	Gruz ceglany	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5
20.	16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Razem:			224,9	42,5	751,1	51,1	810,8	1 069,5	175,8	986,5	175,8	986,5

DB Tuchów 2013 r. (Mg)	267,4
MPGK Tarnów 2013 r. (Mg)	802,2
Razem:	1 069,6
MPGK Tarnów 2014 r. (Mg)	986,5
Razem:	986,5

Zamieszkałe – odpady z gospodarstw domowych
 Niezamieszkałe – odpady z miejsc publicznych: np. z rynku, pojemników -dzwonów, cmentarzy w Ryglicach, od przedsiębiorców oraz z imprez okolicznościowych.

Tabela przedstawiająca ilości zebranych w 2013 i 2014r. odpadów pozostałych

Rok	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość (Mg)
2013	zużyte opony	16 01 03	3,2
	zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	16 02 14	0,0
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	0,8
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 36	0,5
	urządzenia zawierające freony	20 01 23*	0,1
	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	14,7
	Razem odpady niebezpieczne:	Razem odpady:	
2014	zużyte opony	16 01 03	1,2
	zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	16 02 14	1,0
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	0,8
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 36	1,2
	urządzenia zawierające freony	20 01 23*	0,2
	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	2,0
	Razem odpady niebezpieczne:	Razem odpady:	
Razem odpady niebezpieczne 2013 i 2014:			1,9
Razem odpady 2013 i 2014:			25,7

* odpady niebezpieczne

Na terenie Gminy Ryglice z dniem 01.08.2014 roku uruchomiony został Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy Gminy Ryglice mogą bezpłatnie oddawać odpady.

Adres Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych:

PSZOK - ul. A. Mickiewicza 13, 33-160 Ryglice (teren Spółdzielni Kółek Rolniczych).

Odpady przyjmowane nieodpłatnie (w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi).

Odpady dostarczone do PSZOK muszą być posegregowane.

• Stan czystości wód i gospodarka ściekowa

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
2. Wyposażenie aglomeracji poniżej 2000 RLM w systemy kanalizacji zbiorczej.
3. Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez zmniejszenie ilości ścieków komunalnych nieoczyszczonych.
4. Poprawa jakości ścieków.
5. Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków deszczowych na wody podziemne.
6. Przyłączenie sieci kanalizacyjnej do oczyszczalni w Tuchowie i w Tarnowie.

Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych.

Stan jakości wód powierzchniowych oraz obecność organizmów żywych w wodach są wynikiem oddziaływania różnorodnych czynników zarówno ekologicznych, jak i antropogenicznych.

Przez teren gminy Ryglice przepływają: potok Szwedka, Potok Wątok (odcinek źródłiskowy), potok Wolanka oraz potok Zalasowianka. Największy potok Szwedka jest potokiem płynącym z Kowalowej poprzez Joniny, Ryglice, Uniszową, Bistuszową, dawne Kielanowice, do Tuchowa (wpływa do Białej).

Ochrona p-powodziowa.

Wg informacji udzielonej przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (MZMiUW) na terenie Gminy Ryglice w 2013/2014 roku MZMiUW wykonał rozbiórkę tam bobrowych na cieku „bez nazwy” odpływie do potoku Szwedka w miejscowości Kowalowa, jak również dokonał wykoszenia terenu przewidzianego pod zbiornik retencyjny na potoku Wolninka w miejscowości Joniny.

Ponadto w opracowaniu MZMiUW znajduje się program dla zadania pn. „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie potoku Wątok w Gm. Miasto Tarnów oraz Skrzyszów i Ryglice, pow. Tarnowski”. Potok Szwedka został zgłoszony do Aktualizacji Programu Gospodarowania Wodami w roku 2014.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie Zarząd Zlewni Wisłoki i Wisłoka z siedzibą w Rzeszowie Nadzór Wodny w Dębicy wykonał w roku 2013 roboty konserwacyjne pn. „Udrożnienie koryta Potoku Wolanka w km 8+300 w m. Lubcza, gm. Ryglice” polegające na wycinie krzaków i oczyszczeniu terenu, rozbiórce elementów betonowych zniszczonego muru oporowego, wywozie gruzu, karpiny i gałęzi oraz na robotach ziemnych polegających na

poszerzeniu koryta do szerokości 2,0m i wyprofilowaniu skarpy brzegowej na długości 50 mb – na kwotę 14 843 zł.

W roku 2014 zgodnie z otrzymaną decyzją Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie – Wydz. Spraw Terenowych w Tarnowie w miesiącu maju wykonano całkowitą rozbiórkę tamy bobrowej na potoku Wolanka w km 7+800 (na wprost starego, nieczynnego młyna) m. Lubcza – ręcznie, sposobem gospodarczym przez konserwatorów Nadzoru Wodnego w Dębicy.

Ochrona wód otwartych polega przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej sytuacji w zakresie odprowadzenia ścieków. Dlatego też władze Gminy dążą do szybkiego objęcia całego obszaru systemem odprowadzania ścieków do oczyszczalni z wyjątkiem rejonów rozproszonej zabudowy na obrzeżach gminy, gdzie postuluje się lokalne systemy unieszkodliwiania ścieków.

W roku 2013 oraz 2014 na terenie gminy Ryglice ustawionych było 5 kabin przenośnych sanitarnych Toi Toi, z serwisem 1 raz w tygodniu. Lokalizacja ustawienia kabin:

- Ryglice centrum (obok Urzędu Miejskiego w Ryglicach);
- Ryglice obok cmentarza komunalnego w Ryglicach;
- Zalasowa centrum (obok remizy OSP)
- Lubcza centrum
- Wola Lubecka Kokocz

Ponadto w 2014r. w okresie święta zmarłych na terenie gminy posadowiono 4 dodatkowe kabiny obok cmentarzy na terenie gminy.

Przydomowe zbiorniki bezodpływowe (szamba):

Na podstawie złożonych przez mieszkańców deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i przekazanych w nich informacji, na terenie gminy Ryglice 1762 gospodarstwa domowe korzystają ze zbiorników wybieralnych (stan na 31.12.2013r.) natomiast w roku 2014 ilość gospodarstw domowych korzystających ze zbiorników wybieralnych zmniejszyła się do 1725 (stan na 31.12.2014r.)

Przydomowe oczyszczalnie ścieków:

W roku 2011 Gmina Ryglice podpisała umowę z panem Tomaszem Warężakiem prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą „Biuro opracowań Inżynierskich Ecoverde” na zakup dokumentacji technicznej na budowę przydomowych roślinno – stawowych oczyszczalni ścieków. W ramach umowy pracownicy Ecoverde spotkali się z osobami zainteresowanymi budową przydomowej oczyszczalni ścieków. Firma opracowała i dostarczyła do Starostwa Powiatowego w Tarnowie oraz do inwestorów projekty przydomowych oczyszczalni ścieków.

2013r. - według prowadzonej ewidencji – zgłoszonych i odebranych 5 przydomowych oczyszczalni ścieków (stan na 31.12.2013r.)

2014r.- według prowadzonej ewidencji -zgłoszonych i odebranych 17 przydomowych oczyszczalni ścieków (stan na 31.12.2014r.)

Odbiorem odpadów ciekłych z terenu Gminy Ryglice zarówno w roku 2013 jak i w roku 2014 zajmowała się Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie.

Ilości wywiezionych ścieków przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela: Wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Ryglice w 2013 roku

Lp.	Miesiąc	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych według miejscowości (m ³)										Razem:
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszowa	Razem:		
1.	Styczeń	0,0	25,5	3,0	10,0	2,0	6,0	0,0	1,0	47,5		
2.	Luty	5,0	12,0	0,0	22,0	0,0	3,0	1,5	0,0	43,5		
3.	Marzec	2,0	16,0	0,0	22,0	0,0	0,0	4,0	1,0	45,0		
4.	Kwiecień	4,0	18,0	0,0	27,0	1,0	9,0	0,0	0,0	59,0		
5.	Maj	5,5	25,0	25,0	49,5	13,0	2,0	0,0	9,5	129,5		
6.	Czerwiec	26,0	33,5	12,0	12,5	19,0	17,5	3,0	6,0	129,5		
7.	Lipiec	25,0	63,5	3,0	5,0	11,5	12,0	3,0	11,0	134,0		
8.	Sierpień	10,0	33,0	0,0	64,0	10,0	9,0	0,0	9,0	135,0		
9.	Wrzesień	22,0	71,0	2,0	2,5	13,0	19,5	3,0	7,5	140,5		
10.	Październik	68,5	21,0	0,0	55,0	4,5	8,5	4,5	27,5	189,5		
11.	Listopad	17,0	16,0	2,5	41,0	0,0	6,5	3,5	2,5	89,0		
12.	Grudzień	10,0	54,0	12,0	44,0	27,5	45,5	4,0	4,5	201,5		
Razem:		195,0	388,5	59,5	354,5	101,5	138,5	26,5	79,5	1 343,5		

Tabela: Wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Rygllice w 2014 roku

Lp.	Miesiąc	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych według miejscowości (m ³)											Razem:
		Rygllice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszowa	Razem:			
1.	Styczeń	51,5	12,0	1,5	50,5	5,0	10,5	2,5	0,0			133,5	
2.	Luty	29,0	21,0	1,5	28,0	6,0	7,5	0,0	9,5			102,5	
3.	Marzec	8,5	62,5	6,0	68,5	0,0	11,0	0,0	0,0			156,5	
4.	Kwiecień	12,5	49,0	0,0	48,0	15,0	14,0	5,0	6,0			149,5	
5.	Maj	5,5	18,5	0,0	77,0	28,0	13,0	0,0	4,0			146,0	
6.	Czerwiec	15,0	40,0	11,5	33,0	10,0	8,0	9,0	1,5			128,0	
7.	Lipiec	13,0	30,0	2,5	66,0	6,0	7,0	0,0	7,0			131,5	
8.	Sierpień	7,5	20,0	6,5	74,5	16,5	14,5	5,0	7,0			151,5	
9.	Wrzesień	18,0	46,5	0,0	70,8	12,0	12,5	10,0	16,5			186,3	
10.	Październik	20,5	63,5	5,5	64,5	6,5	23,5	5,0	10,0			199,0	
11.	Listopad	33,5	36,0	4,5	49,0	4,5	3,5	11,0	4,5			146,5	
12.	Grudzień	23,0	36,5	21,5	73,0	13,5	13,5	5,0	10,0			196,0	
	Razem:	237,5	435,5	61,0	702,8	123,0	138,5	52,5	76,0			1 826,8	

Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Ryglice w latach 2013 – 2014 w ramach zadań wykonywanych na terenie Gminy Ryglice przez Spółkę Komunalną „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie przedstawiała się następująco:

1. W ramach kontraktu VIII – Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami dla miejscowości Bistuszcza, Uniszowa, Ryglice, z odcinkiem sieci wodociągowej o dł. ok. 1200 mb w Obr. Gm. Tuchów. Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Bistuszcza, Uniszowa, Ryglice wraz z likwidacją oczyszczalni ścieków w Ryglicach (*inwestycja prowadzona na obszarze miejscowości: Tuchów, Bistuszcza, Uniszowa, Ryglice*):
 - a. wartość wykonanych robót wyniosła 9,6 mln PLN netto. W okresie realizacji, zgodnie z zapisami umowy wykonawca otrzymywał płatności częściowe po wykonaniu minimalnego zakresu robót. Od daty zawarcia umowy – 01.2012 do zakończenia robót – 01.2014, Wykonawca wystawił 11 faktur częściowych:
 - I – ok. 0,6 mln PLN (05.2012)
 - II – ok. 0,7 mln PLN (08.2012)
 - III – ok. 0,8 mln PLN (10.2012)
 - IV – ok. 1,4 mln PLN (12.2012)
 - V – ok. 0,4 mln PLN (12.2012)
 - VI – ok. 2,1 mln PLN (02.2013)
 - VII – ok. 0,3 mln PLN (04.2013)
 - VIII – ok. 0,8 mln PLN (07.2013)
 - IX – ok. 1,2 mln PLN (10.2013)
 - X – ok. 0,3 mln PLN (11.2013)
 - XI – ok. 1,0 mln PLN (02.2014)
 - b. w ramach umowy wykonano 18 km kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków i 17 km sieci wodociągowej wraz przepompownią wody, hydroforniami i zbiornikami na wodę,
 - c. zakończono budowę 01.2014r.,
 - d. decyzję na użytkowanie uzyskano 04.2014r.
2. W ramach kontraktu IX – Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Joniny i Kowalowa, gm. Ryglice. Kanalizacja sanitarna dla Zalasowej (*inwestycja prowadzona na obszarze miejscowości: Joniny, Kowalowa, Zalasowa i Ryglice*):
 - a. wartość wykonanych robót wyniosła 3,1 mln PLN netto. W okresie realizacji, zgodnie z zapisami umowy wykonawca otrzymywał płatności częściowe po wykonaniu minimalnego zakresu robót. Od daty zawarcia umowy – 08.2011 do zakończenia robót – 02.2013, Wykonawca wystawił 4 faktury częściowe:
 - I – ok. 0,6 mln PLN (03.2012)
 - II – ok. 0,5 mln PLN (05.2012)
 - III – ok. 0,7 mln PLN (11.2012)
 - IV – ok. 1,3 mln PLN (05.2013)
 - b. w ramach umowy wykonano 13,9 km kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków,
 - c. zakończono budowę 02.2013r.,
 - d. decyzję na użytkowanie uzyskano 05.2014r. i 06.2014r.

3. W ramach kontraktu XI – Budowa kanalizacji sanitarnej etap III Ryglice – Galia Dolna i Górna, Pożory – Podkościele – reszta zakresu (*inwestycja prowadzona na obszarze miejscowości Ryglice*):
 - a. wartość wykonanych robót wyniosła 1,8 mln PLN netto. W okresie realizacji, zgodnie z zapisami umowy wykonawca otrzymywał płatności częściowe po wykonaniu minimalnego zakresu robót. Od daty zawarcia umowy – 07.2011 do zakończenia robót – 11.2013, Wykonawca wystawił 5 faktur częściowych:
 - I – ok. 0,2 mln PLN (11.2011)
 - II – ok. 0,5 mln PLN (04.2011)
 - III – ok. 0,2 mln PLN (05.2011)
 - IV – ok. 0,3 mln PLN (10.2013)
 - V – ok. 0,6 mln PLN (12.2013)
 - b. w ramach umowy wykonano 6,1 km kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków,
 - c. zakończono budowę 11.2013r.,
 - d. decyzję na użytkowanie uzyskano 03.2014r.

4. W ramach kontraktu XIX – Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Ryglice wraz z likwidacją oczyszczalni ścieków w Zalasowej (*inwestycja prowadzona na obszarze miejscowości: Bistuszowa, Ryglice, Zalasowa, Joniny, Kowalowa i Lubcza*):
 - a. wartość wykonanych na koniec 2014r. robót wyniosła 5,5 mln PLN netto. W okresie realizacji, zgodnie z zapisami umowy wykonawca otrzymywał płatności częściowe po wykonaniu minimalnego zakresu robót.
 - b. od podpisania umowy w 06.2014r. wykonano 8,8 km kanalizacji sanitarnej wraz z obiektami i 8,6 km sieci wodociągowej,
 - c. zakończenie budowy planowane na 05.2015r.
 - d. z uwagi na trwające roboty, nie uzyskano decyzji na użytkowanie

W ramach prowadzonych inwestycji zamontowano i nadal montowany jest system monitoringu wraz ze zdalnym sterowaniem obiektów przepompowni ścieków. Tego typu inwestycja znacząco wpływa na ochronę środowiska gdyż w przypadku awarii informacja jest natychmiast przekazywana do centrum obsługi na oczyszczalni ścieków w Tuchowie. Powoduje to natychmiastową reakcję i usunięcie usterki, przez co nie występuje niekontrolowany wypływ ścieków z pompowni co zdarzało się wcześniej i kończyło zanieczyszczeniem terenu wokół przepompowni.

Niezależnie od tego został uruchomiony *wodomat*, czyli urządzenie, które daje możliwość legalnego poboru wody Dzięki temu urządzeniu ograniczamy nielegalne pobory z hydrantów powodujące częste uszkodzenia tych urządzeń, a wypływ wody uzdatnionej zdecydowanie nie służy ochronie środowiska.

• Powietrze

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw.
2. Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych do powietrza.
3. Stopniowe zmniejszanie emisji ze źródeł przemysłowych.

Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza

Jakość powietrza badana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, w ramach monitoringu powietrza prowadzonego na obszarach priorytetowych tj. w centrach miast i miejscowościach uzdrowiskowych. Wyniki prowadzonych badań WIOŚ przedstawia w rocznych raportach.

Niemniej jednak ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami staje się priorytetowym kierunkiem działań w sferze ochrony środowiska, ze względu na bezpośrednie oddziaływanie zanieczyszczeń w powietrzu na zdrowie ludzi, oddziaływanie na zmiany klimatu i wywoływanie niekorzystnych procesów w stratosferze (przede wszystkim w warstwie ozonowej).

Zanieczyszczenia powietrza powstają w sposób naturalny, wynikający z działalności samej przyrody i sztuczny, wskutek działalności człowieka. O ile naturalne źródła nie stanowią poważniejszego zagrożenia dla życia na ziemi, to źródła sztuczne są dużym zagrożeniem dla zdrowia człowieka i dla środowiska. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza związanymi z działalnością człowieka są przede wszystkim przemysł, gospodarka komunalna i transport.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami oznacza zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzonych do powietrza substancji zanieczyszczających, w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Uchwałą Nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r., została zmieniona uchwała nr XXXIX/612/09 z dn. 21.12.2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego nr 56 poz.377 z dnia 4 marca 2010 roku i wszedł w życie w dniu 19 marca 2010 roku), zmieniona uchwałą nr VI/70/11 z dn. 28.02.2011 r.

W w/w uchwale po przeanalizowaniu stopnia zagrożenia i możliwości wprowadzenia różnego rodzaju działań krótkoterminowych w celu ograniczenia narażenia ludności na podwyższone lub alarmowe stężenia zanieczyszczeń, określono zestaw zadań oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia wysokimi stężeniami dla 13 wybranych miast i miejscowości województwa małopolskiego (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów, Bochnia, Trzebinia, Turów, Skawina, Proszowice, Maków Podhalański, Zakopane, Sucha Beskidzka, Nowy Targ i Wadowice). Działania te składają się z zadań systemowych oraz zadań ograniczających emisję, które mają być wprowadzane w sytuacji prognozowania wystąpienia określonych poziomów stężeń zanieczyszczeń.

Projekt w/w uchwały został przesłany do Gminy Ryglice celem opiniowania. Burmistrz Ryglic nie wniósł uwag do projektu uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” oraz do projektu uchwały wprowadzającej aktualizację przedmiotowego Programu jak również do rozszerzonego projektu „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”. W dniu 14.08.2013 r. Burmistrz Ryglic wydał postanowienie pozytywnie opiniujące „Projekt uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego wprowadzającej aktualizację programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”.

Gmina Ryglice na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej ogłosiła informację o spotkaniu konsultacyjnym dla społeczeństwa z Marszałkiem w sprawie projektu uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego wprowadzającego aktualizację programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego (16.07.2013 r.). Program ochrony powietrza ma głównie zastosowanie w miesiącach zimowych w sezonie grzewczym. W sezonie letnim nie występują przekroczenia pyłu PM 10. „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” uchwalony w/w Uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r., bazował na danych wyjściowych z 2011 roku.

Wg zapisów uchwały Nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r., w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”, Gmina Ryglice nie została ujęta w w/w „Programie”, w ramach działań naprawczych długoterminowych, mających na celu poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń.

Gmina Ryglice w zakresie Ochrony Powietrza systematycznie każdego roku w miarę posiadanych środków finansowych oraz planów inwestycyjnych na dany rok kalendarzowy realizuje ww. program poprzez:

- likwidację ogrzewania na paliwa stałe w obiektach użyteczności publicznej (obecnie wszystkie budynki komunalne gminne posiadają kotłownie gazowe),
- modernizację infrastruktury komunikacyjnej, w tym remont dróg o złym stanie technicznym najczęściej eksploatowanych przez pojazdy silnikowe,
- działania związane z termo modernizacją w budynkach użyteczności publicznej,
- uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych,
- edukację ekologiczną mieszkańców oraz przekazanie informacji o jakości powietrza w Małopolsce za pośrednictwem strony internetowej urzędu (www.ryglice.pl) polegającą np. na przekazaniu do publicznej wiadomości dla mieszkańców gminy Ryglice programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

W dziedzinie ochrony powietrza istotnym jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło. W tym celu wykonano w roku 2013 termo modernizację i remont budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zalasowej z ociepleniem ścian zewnętrznych. Wartość brutto robót wg oferty wykonawcy wyniosła 318903,50 zł.

Do ważniejszych, wykonanych w 2013 2014r. zadań mających wpływ na ochronę powietrza należały:

Remont pomieszczeń placówki wsparcia dziennego w Lubczy. Wartość brutto robót wg oferty wykonawcy wynosi 13210,00 zł.

Remont pomieszczeń budynku Przedszkola w Ryglicach, wartość brutto robót wg oferty wykonawcy wynosi 15498,00 zł.

Remont Ośrodka Zdrowia w Ryglicach. Wartość brutto robót wg oferty wykonawcy wynosi 20670,89zł.

Remont sali sportowej przy gimnazjum w Ryglicach. Wartość brutto robót wg oferty wykonawcy wynosi 40140,00 zł.

Czyszczenie kominów w budynkach komunalnych.

Termo modernizacja budynków prywatnych wykonywana jest na koszt własny mieszkańców.

Zadania mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego dotyczą zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzących głównie z transportu i sektora komunalnego.

Realizacja tych zadań polega na budowie, modernizacji, poprawie nawierzchni dróg znajdujących się na terenie gminy.

ROK 2013		
Ryglice	Odbudowa drogi gminnej – Droga na Stańczyk, nr dz. ewid. 469/1, 469/2 w miejscowości Ryglice w km 0+075-0+200	od km 0+075 do km 0+200 (125 mb)-nakładka bitumiczna
Ryglice	Odbudowa drogi gminnej - Droga na Księżu Podlesie, nr dz. ewid. 1350/2 w miejscowości Ryglice w km 0+000-0+400	od km 0+000 do km 0+400 (400 mb)-nakładka bitumiczna
Ryglice	Odbudowa drogi gminnej - Droga na Gędziusa, nr dz. ewid. 1295/2, 1304/1, 1304/2, 1304/4 w miejscowości Ryglice w km 0+000-0+092, 0+098-0+400, 0+440-0+465	od km 0+000 do km 0+092, od km 0+098 do km 0+400, od km 0+440 do km 0+465 (419mb) - nakładka bitumiczna
Kowalowa	Odbudowa drogi gminnej - Droga na Cmentarz, nr dz. ewid. 161 w miejscowości Kowalowa w km 0+000-1+151	od km 0+000 do km 1+151 (1151 mb) - nakładka bitumiczna
Lubcza	Budowa parkingu z odwodnieniem na terenie działek nr 1669/1, 1670, 1666/1, położonych w miejscowości Lubcza, gm. Ryglice	- nakładka bitumiczna
Lubcza	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Lubcza – droga na Nową Wieś, nr drogi dz. ewid. 1563 w km od 0+570 do 1+330	od km 0+570 do km 1+330 (760 mb) - nakładka bitumiczna
Zalasowa	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Zalasowa - droga (Mieszka I), nr drogi/dz. ewid. 2182/5 w km od 0+742 do 0+987	od km 0+742 do km 0+987 (245 mb) - nakładka bitumiczna
Zalasowa	Odbudowa centrum wsi Zalasowa poprzez budowę fontanny na centralnym placu i budowę chodnika – ETAP I: Budowa chodnika z odwodnieniem w ciągu drogi powiatowej Nr 1381 K relacji Tuchów – Zalasowa – Lubcza – Dęborzyn na terenie działki nr 1702/2 w m. Zalasowa, ul. Karpacka	
Uniszowa	Remont mostu w ciągu drogi gminnej - Droga na Starą Szkołę (Etap II - strona lewa) nr. dz. ewid. 193, 186/1 w miejscowości Uniszowa w km 0+090	
Uniszowa	Odbudowa mostu w ciągu drogi gminnej – Droga na Bucze Dolne nr dz. ewid. 112, 44/2, 35/5 w miejscowości Uniszowa w km 0+748	
Wartość ww. prac wynosi 1.476.438,29 zł		
ROK 2014		
Bistuszcza	„Odbudowa drogi gminnej – droga na Cieśle, nr dz. ewid. 123 w miejscowości Bistuszcza w km 0+000 – 0+275, zlokalizowanej na działkach nr: 123, 120/2, 126/1, 125/4, 125/6, 122/6, 125/8, 124/1, 191 położonych w Bistuszczej oraz budowa chodnika przy drodze powiatowej 1385K Jasło-Ryglice-Tuchów w miejscowości Bistuszcza””.	0+000 – 0+275 (275 mb) - nakładka bitumiczna
Bistuszcza	„Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Bistuszcza– droga (na Leśniczówkę), nr drogi/dz. ewid. 279, 274/12, 274/14 w km od 0+000 do 0+282”	w km od 0+000 do 0+282 (282 mb) - nakładka bitumiczna
Zalasowa	„Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Zalasowa – droga (Tuwima), nr drogi/dz. ewid. 344 w km od 0+000 do 0+370”	w km od 0+000 do 0+370 (370 mb)-nakładka bitumiczna

Zalasowa	„Odbudowa drogi gminnej – ulica Jagiellońska, nr dz. ewid. 53 w miejscowości Zalasowa w km 0+842 – 2+026”	w km 0+842 – 2+026 (1184 mb) - nakładka bitumiczna
Zalasowa	„Budowa liniowego umocnienia brzegu potoku Zalasówka zlokalizowanego na dz. 2498/3, 2195, 2483/2, 2497 w miejscowości Zalasowa (ul. Norwida)”	- umocnienie brzegu rzeki koszami
Joniny	„Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Joniny– droga na Koniową , nr drogi/dz. ewid. 557 w km od 0+000 do 0+315”	w km od 0+000 do 0+315 (315 mb) - nakładka bitumiczna
Lubcza/ Kowalowa	„Przebudowa drogi gminnej – Droga Lubcza Kowalowa Nagórze w kierunku Piegowa, nr dz. ewid. 1448 w m. Lubcza i 64/1w m. Kowalowa w km od 0+650 do 1+010 ”.	w km od 0+650 do 1+010 (360 mb) - nakładka bitumiczna
Lubcza	„Remont drogi gminnej – Droga Lubcza Nagórze w kierunku Piegowa, nr dz. ewid. 1410, 1448 w miejscowości Lubcza w km od 0+000 do 0+650 ”.	w km od 0+000 do 0+650 (650 mb) - nakładka bitumiczna
Lubcza	„Przebudowa istniejącego przepustu Ø80 pod drogą gminną nr 1774 w miejscowości Lubcza na dz. nr 1796/1, 1796/2, 1731, 1732 w Lubczy, gmina Ryglice”.	
Wola Lubecka	„Zagospodarowanie placu przy kościele w Woli Lubeckiej - wykonanie miejsc postojowych dla samochodów osobowych w ilości 10 miejsc na dz. nr 482/6, 482/8 w m. Wola Lubecka”	- wykonanie parkingu z kostki brukowej
Ryglice	„Przebudowa drogi gminnej – ul. Piastowska w miejscowości Ryglice długość 50,00m”	- umocnienie rowu z korytek ściekowych
Lubcza	„Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej 1381 K Tuchów – Zalasowa – Lubcza – Dęborzyn wraz z odwodnieniem na działce 1402/1 położonej w miejscowości Lubcza gmina Ryglice – ETAP II w km od 0+168 do 0+300”	
Ryglice	„Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1357K Tarnów – Ryglice – Żurowa – Ołpiny w miejscowości Ryglice – ETAP I – w km od 21+025 do 21+525”.	
Ryglice	„Budowa i przebudowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 1357K relacji Tarnów – Ryglice – Żurowa – Ołpiny w m. Ryglice, ul. 11 Listopada oraz drogi gminnej nr 200236K Ryglice- Galia Dolna – Uniszowa – Ratówki w m. Ryglice, ul. Batalionu Barbara, wraz z wykonaniem kanalizacji deszczowej pod chodnikiem oraz przebudową drogi dojazdowej do Cmentarza Komunalnego wraz z budową chodnika i parkingu dla samochodów osobowych, na działkach nr ewid. 967/8 i 967/6 przy tej drodze - ETAP I – Przebudowa drogi dojazdowej do Cmentarza Komunalnego wraz z budową chodnika i parkingu dla samochodów osobowych”	Przebudowa drogi dojazdowej do Cmentarza Komunalnego wraz z budową chodnika i parkingu dla samochodów osobowych
Wartość ww. prac wynosi 2.139.527,73zł		

Ponadto w roku 2013 w ramach bieżącego utrzymania dróg zostało wbudowane 1468 ton kruszywa, a w roku 2014 zostało wbudowane 1448 ton kruszywa. W roku 2013 wykonano udrażnianie odwodnienia przy drogach gminnych na terenie gminy Ryglice w ilość 10.193 mb; natomiast w roku 2014 – 11 880 mb. W roku 2014 przeprowadzono remont 4 przepustów na terenie Gminy Ryglice.

W zakresie zimowego utrzymania dróg, zarówno w roku 2013 jak i 2014 drogi posypywane były mieszanką żuźlowo-piaskowo-solną w przypadku wystąpienia gołoledzi w miejscach uciążliwych dla ruchu pojazdów takich jak: skrzyżowania dróg, przystanki autobusowe, spadki jezdni itp. Śnieg zlegający na drogach usuwany jest ciągnikiem z napędem 4x4 o mocy minimum 80 KM lub koparko ładowarką kołowa z napędem 4x4 wyposażoną w lemiesz.

• Hałas

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez jego obniżanie do poziomu obowiązujących standardów.

Poprawa nawierzchni, modernizacja i rozbudowa dróg oraz wprowadzenie ograniczeń ruchu to działania mające wpływ na ograniczenie hałasu na terenie naszej gminy.

Opis w/w działań znajduje się w rozdziale pn. „Powietrze”.

• Poważne awarie

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.
2. Opracowanie systemu skutecznego informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska.

W roku 2013 – 2014 nie odnotowano na terenie Gminy Ryglice poważnych awarii, skutkujących negatywnym oddziaływaniem na środowisko.

W przypadku powzięcia informacji o mogących się pojawić zagrożeniach kryzysowych zostaje w trybie natychmiastowym zwołany Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który reaguje na zagrożenia. W razie potrzeby społeczeństwo zostaje alarmowane o skali zagrożenia oraz sposobie zachowania w takich okolicznościach za pośrednictwem komunikatów zamieszczanych na stronach internetowych lub przez sołtysów lub też przez odpowiednie punkty alarmowania, bądź przez jednostki straży pożarnej.

• Pola elektromagnetyczne

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Uwzględnić w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka.
2. Skupić się na rozwoju systemu badań pól elektromagnetycznych.

W latach 2013 -2014 nie wykonano planu zagospodarowania przestrzennego dla żadnej miejscowości w Gminie Ryglice.

W latach 2011-2012 trwała budowa stacji bazowej telefonii komórkowej 5557”Zalasowa” oraz telefonii komórkowej ERA w Kowalowej. Po uruchomieniu stacji bazowej telefonii komórkowej 5557 „Zalasowa” oraz telefonii komórkowej ERA w Kowalowej inwestorzy mają obowiązek wykonywać pomiary kontrolne rozkładu gęstości pól elektromagnetycznych w otoczeniu stacji bazowej, a także poziomów pól elektromagnetycznych w celu sprawdzenia oraz dotrzymania norm dopuszczalnych w środowisku.

• **Energia odnawialna**

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

Głównym celem w niniejszej kategorii jest zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

W latach 2013-2014 gmina Ryglice nie uczestniczyła w żadnym programie dotyczącym dofinansowania ze środków zewnętrznych, w zakresie wykorzystania energii odnawialnej. Gmina podjęła akcję informowania mieszkańców o programie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który przewidywał dofinansowanie indywidualnych wniosków mieszkańców z pominięciem uczestnictwa gminy Ryglice w procedurze starań o dofinansowanie do montażu kolektorów słonecznych.

Edukacja ekologiczna

Troska o stan środowiska naturalnego jest podstawowym celem strategicznym gminy wpływającym na poprawę jakości życia jej mieszkańców. Dostęp do czystych zasobów przyrody, jakimi są zasoby żywe – rośliny, zwierzęta oraz nieożywione – powietrze, woda, gleby – to podstawa zdrowia. Ochrona zasobów przyrody przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją leży w interesie każdego z nas.

Ostatnie lata przyniosły ogromny wzrost zainteresowania ochroną środowiska. Rozwijają się społeczne ruchy ekologiczne, tworzy się system edukacji ekologicznej, formułowane są programy ochrony środowiska ukierunkowane na rozwiązywanie problemów w skali lokalnej i regionalnej.

Postępująca degradacja środowiska naturalnego jest niechcianym efektem działalności człowieka – skutkiem rozwoju cywilizacji. Odbudowanie tego co zostało zniszczone i ochrona resztek nieskażonego środowiska – to zadania stojące przed nami wszystkimi. Rozwój techniki, wspaniałe wynalazki, nowoczesne technologie – wszystko to kojarzy się z postępem, często jednak powstało kosztem środowiska naturalnego. Czas odwrócić te proporcje i wykorzystać najnowszą technikę do przywrócenia naszemu otoczeniu stanu pierwotnego. Należy pamiętać o tym, aby każde działanie, inwestycję, wynalazek oceniać również pod kątem jego wpływu na środowisko.

Warunkiem realizacji tych zadań jest uświadomienie całemu społeczeństwu skali zagrożenia oraz przekazanie wiedzy o tym, jakie działania można podjąć, aby chronić środowisko. Każdy – decydent i projektant, producent i wykonawca, musi chronić środowisko, posiadając szeroką i nowoczesną wiedzę w tej dziedzinie, powinien też umieć przekonać społeczeństwo do koncepcji ratowania środowiska. Człowiek świadomy wielu problemów może przyjąć na siebie rolę odpowiedzialnego obywatela, zaangażowanego nie tylko w dyskusję o ochronie środowiska, lecz również krytycznie patrzącego na własne postawy wobec środowiska.

Główne założenia *edukacji ekologicznej* to:

- ❖ Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego,
- ❖ Rozumienie istoty i znaczenia systemu „człowiek-środowisko”, czyli współzależności człowieka i środowiska,
- ❖ Wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie właściwych postaw wobec środowiska,
- ❖ Kształcenie i wychowywanie społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego,
- ❖ Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska, a także nabywanie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych oraz opisu zaobserwowanych zjawisk.

Właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona różnorodności biologicznej uzależniona jest od poziomu wiedzy społeczeństwa i od preferowanych stylów życia. Zarówno wiedza jak i styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej. Należy przy tym pamiętać, że ekologia jako dziedzina biologii badająca wzajemne relacje między organizmami a środowiskiem, w którym żyją, wymusza holistyczne podejście do zjawisk zachodzących w przyrodzie.

Na stronie internetowej gminy Ryglice na bieżąco zamieszczane są wszelkie informacje dla mieszkańców związane z nowym systemem gospodarowania odpadami, w tym akty prawa miejscowego (uchwały i zarządzenia), instrukcje segregacji odpadów, harmonogramy odbioru odpadów, informacje wskazane w art. 3 ust. 2 pkt 9 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o uruchomieniu Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Ryglicach, przy ul. Mickiewicza 13 i inne. Zamieszczono również regulamin korzystania z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Na korytarzach Urzędu Miejskiego w Ryglicach wyłożono ulotki informacyjne dot. możliwości oddania w PSZOK przez mieszkańców gminy odpadów wielkogabarytowych i elektronicznych. Dużą liczbę ulotek wręczono również sołtysom poszczególnych miejscowości oraz Przewodniczącej Zarządu Miasta Ryglice, celem rozdawania ich osobom zainteresowanym pozbyciem się odpadów wielkogabarytowych. Zbiórki takie miały miejsce dwa razy w roku (wiosna, jesień) w wyznaczonych terminach. W chwili obecnej każdy zainteresowany jest informowany o możliwości dostarczenia odpadów na PSZOK lub po zgłoszeniu potrzeby transportu odpadów jest obsługiwany w pełni przez pracowników fizycznych Urzędu.

W widocznych miejscach w Urzędzie Miejskim w Ryglicach rozwieszono plakaty oraz wyłożone zostały ulotki informacyjne dot. uczestnictwa gminy Ryglice w projekcie „Opracowanie kompleksowego planu gospodarki odpadami dla subregionu tarnowskiego”, na których zamieszczono kluczowe informacje dot. systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (ulotki w załączeniu). Ulotki oraz plakaty przekazane zostały także do wszystkich placówek edukacyjnych na terenie gminy Ryglice, celem ich rozwieszenia na tablicach informacyjnych oraz rozpropagowania wśród uczniów.

Urząd Miejski w Ryglicach corocznie włącza się w organizację akcji Sprzątanie świata, poprzez zakup worków oraz rękawic jednorazowych dla uczniów placówek edukacyjnych z terenu gminy Ryglice.

Urząd Miejski w Ryglicach propaguje również selektywną zbiórkę odpadów poprzez wprowadzenie systemu segregacji odpadów na terenie obiektu Urzędu. Od 2014r. wszyscy pracownicy zobowiązani zostali do segregowania odpadów w budynku Urzędu. Na korytarzach oraz w pomieszczeniach socjalnych Urzędu wystawione zostały oznakowane pojemniki na segregację odpadów. Postępowanie takie ma na celu utrwalenie wśród mieszkańców pozytywnego wzorca postępowania oraz solidarności z mieszkańcami w propagowanym przez Urząd sposobie postępowania z odpadami.

Edukacja ekologiczna to koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa na rzecz kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego. Obejmuje różne formy działań, których celem jest upowszechnianie wiedzy o przyrodzie, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, rozwijanie wrażliwości, propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego. Głównym adresatem powszechnej edukacji szkolnej i pozaszkolnej są dzieci i młodzież. Do programów szkół wprowadzane są zagadnienia z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Takie podejście umożliwia łączenie wiedzy przyrodniczej z postawą humanistyczną. Podstawowe cele edukacji ekologicznej to:

- poznanie motywów i sposobów ochrony środowiska,
- wyrobienie umiejętności dostrzegania zjawisk w ekosystemach,

- przewidywanie i ocena pewnych następstw obserwowanych zjawisk przyrodniczych i czynów człowieka,
- kształtowanie emocjonalnego stosunku do określonych zjawisk i obiektów w środowisku człowieka.

Treści uwzględniające problematykę ochrony środowiska, ekologii, są realizowane w czasie zajęć szkolnych, zarówno wśród przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych jak i gimnazjum.

Realizacja różnych form edukacji ekologicznej dla miejscowych dzieci i młodzieży szkolnej odbywa się poprzez:

- ❖ Udział w akcjach ekologicznych, np. „Sprzątanie Świata”, które są corocznie organizowane i sponsorowane przez gminę. Jest to sprzątanie obejść szkoły, podwórek, poboczy dróg, okolicy rzek, stawów i pobliskich lasów, „Dni Ziemi”,
- ❖ Sprzątanie Pasma Brzanki w ramach klasowych wyjść terenowych ognisk i biwaków (sprzątanie rejonu wieży widokowej na Brzance i poboczy drogi Ryglice-Brzanka),
- ❖ Zajęcia kółek ekologiczno – przyrodniczych,
- ❖ Wycieczki, warsztaty ekologiczne, zajęcia terenowe, konkursy związane z tematyką ochrony środowiska,
- ❖ Realizacja projektów edukacyjnych o charakterze ekologicznym,
- ❖ Konkursy o tematyce ekologicznej
- ❖ Zbiórka baterii, nakrętek, makulatury, tonerów,
- ❖ inne.

Szkoły są dobrymi partnerami w programach informacyjnych, ponieważ nastawione są na szerzenie oświaty, a poza tym skupiają społeczność lokalną. Dyrektorzy szkół i nauczyciele często pełnią rolę liderów lokalnej społeczności i ich autorytet może być ważny, szczególnie przy poruszaniu kwestii potrzebnych, lecz nie zawsze popularnych.

raport sporządziła
mgr Józefa Małecka -insp.UM

Z up. BURMISTRZA
mgr Anna Gieracka
Zastępca Burmistrza